

Olsztyn, 2 czerwca 2016 r.

WOJEWODA
WARMIŃSKO-MAZURSKI
FK-VI.431.14.2016

Szanowny Pan
Jarosław Matlach
Starosta Szczycieński
ul. Sienkiewicza 1
12-100 Szczytno

Stosownie do art. 47 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. Nr 185, poz. 1092), zwanej dalej „ustawą o kontroli w administracji rządowej”, przekazuję Panu treść wystąpienia pokontrolnego.

Wystąpienie pokontrolne

W okresie objętym kontrolą oraz w dniu kontroli stanowiska pełnili:

- **Pan Jarosław Matlach** – Starosta, wybrany na stanowisko Uchwałą Nr I/4/2014 Rady Powiatu w Szczytnie z dnia 1 grudnia 2014 r. – (kierownik jednostki kontrolowanej);
- **Pan Marcin Nowociński** – Wicestarosta, wybrany na stanowisko Uchwałą Nr III/15/2014 Rady Powiatu w Szczytnie z dnia 30 grudnia 2014 r.;
- **Pan Stefan Januszcyk** – Sekretarz Powiatu, zatrudniony na podstawie umowy o pracę od 29 marca 2011 r. (nadzorujący kierowników nw. komórek odpowiedzialnych za realizację zadania);
- **Pani Irena Dąbrowska** – Naczelnik Wydziału Organizacyjnego, zatrudniona na stanowisku na podstawie umowy o pracę od 1 marca 2011 r. (odpowiedzialna za realizację zadania);
- **Pani Joanna Agata Popielarz-Dzielińska** – Naczelnik Wydziału Rozwoju Regionalnego i Promocji, zatrudniona na stanowisku od 17 marca 2003 r. (nadzorująca bezpośrednio nw. pracownika);
- **Pani Magdalena Jabłonowska** – podinspektor w Wydziale Rozwoju Regionalnego i Promocji, zatrudniona na podstawie umowy o pracę od 2 października 2015 r. (odpowiedzialna za realizację zadania polegającego na przeprowadzeniu konkursu ofert).

[akta kontroli str. 25]

Kontrolę przeprowadził zespół pracowników Wydziału Finansów i Kontroli Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie w składzie:

- **Dorota Kusiewicz - Lauter** – Inspektor wojewódzki – przewodnicząca zespołu kontrolnego, legitymacja służbowa nr 2/2015 wydana przez Dyrektora Generalnego Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego, na podstawie upoważnienia

do kontroli nr FK-VI.0030.389.2016 z dnia 9 maja 2016 r., wydanego przez Wojewodę Warmińsko – Mazurskiego;

- **Iwona Zajac** – Inspektor wojewódzki – członek zespołu kontrolnego, legitymacja służbowa nr 3/2015 wydana przez Dyrektora Generalnego Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego, na podstawie upoważnienia do kontroli nr FK-VI.0030.388.2016 z dnia z dnia 9 maja 2016 r., wydanego przez Wojewodę Warmińsko – Mazurskiego.

[akta kontroli str. 21-24]

Kontrolę rozpoczęto 16 maja 2016 r. i zakończono 18 maja 2016 r., co zostało odnotowane w Książce kontroli pod pozycją 4/2016.

Przedmiotem kontroli była ocena realizacji w okresie od 31.08.2015 r. (tj. od dnia wejścia w życie postanowień ustawy dot. przedmiotu kontroli) do dnia kontroli, tj. do 16.05.2016 r. zadania zleconego z zakresu administracji rządowej polegającego na udzielaniu nieodpłatnej pomocy prawnej na podstawie ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nieodpłatnej pomocy prawnej i edukacji prawnej (Dz. U. z 2015 r., poz. 1255), zwanej dalej „ustawą”, w zakresie dot. przygotowania organizacyjnego Powiatu Szczycieńskiego do wykonywania tego zadania oraz kontrola lokali, w których usytuowane są punkty nieodpłatnej pomocy prawnej i obowiązków informacyjnych z tym związanych.

[akta kontroli str. 7-20]

Kontrola została przeprowadzona na podstawie art. 2 pkt 1 i art. 6 ust. 4 pkt 3 ustawy o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. Nr 185, poz. 1092) oraz art. 28 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (t. j. Dz. U. z 2015 r., poz. 525 ze zm.) w związku z art. 8 ust. 1 ustawy i była pierwszą kontrolą z tego zakresu przeprowadzoną w Starostwie Powiatowym w Szczytnie.

[akta kontroli str. 7-20]

Starosta Szczycieński upoważnił Sekretarza Powiatu do udzielania informacji i składania wyjaśnień dot. zakresu kontroli.

[akta kontroli str. 26]

W toku czynności kontrolnych stwierdzono, że zadania związane z udzielaniem nieodpłatnej pomocy prawnej nie zostały ujęte w zakresie czynności pracowników odpowiedzialnych za realizację zadania objętego kontrolą oraz w Regulaminie Organizacyjnym Starostwa Powiatowego w Szczytnie. Na dzień rozpoczęcia kontroli, tj. 16 maja 2016 r. obowiązywał Regulamin Organizacyjny stanowiący załącznik do Uchwały Nr XIII/121/2012 Rady Powiatu z dnia 28 marca 2012 r. w sprawie uchwalenia Regulaminu Organizacyjnego Starostwa Powiatowego w Szczytnie.

Zgodnie z wyjaśnieniami Sekretarza Powiatu, zadania objęte kontrolą są realizowane na podstawie zapisów Regulaminu Organizacyjnego Starostwa Powiatowego w Szczytnie o następującej treści: „współpraca z organizacjami pozarządowymi, w tym z Radą Organizacji Pozarządowych”; „organizacja otwartych konkursów ofert na realizację zadań publicznych”, „Naczelnicy, każdy w ustalonym zakresie, podejmują działania i prowadzą sprawy związane z realizacją zadań i kompetencji Zarządu oraz Starosty. Dwa pierwsze zapisy znajdują się w zakresach czynności pracowników Wydziału Rozwoju Gospodarczego

i Promocji, realizujących zadanie w zakresie wyłonienia organizacji pozarządowej do prowadzenia punktu nieodpłatnej pomocy prawnej. Natomiast zakres czynności Naczelnika Wydziału Organizacyjnego zawiera zapis o treści: „*zalatwianie spraw z zakresu administracji publicznej*”, „*gospodarowanie przyznanymi środkami budżetowymi, funduszami i mieniem zgodnie z zasadami określonymi przez Radę i Zarząd Powiatu*”.

Ponadto Sekretarz Powiatu wskazał w ww. wyjaśnieniu, że trwają prace nad zmianą Regulaminu Organizacyjnego, które będą uwzględniać m.in. realizację zadania związanego z udzielaniem nieodpłatnej pomocy prawnej. *[akta kontroli str. 27-38, 50-56]*

Powyższe wyjaśnienia zostały przyjęte przez zespół kontrolny.

Z wyjaśnienia Sekretarza Powiatu wynika, że w okresie styczeń - kwiecień br. we wszystkich punktach nieodpłatnej pomocy prawnej udzielono łącznie 211 porad prawnych, tym:

- Punkt nr 1 – Starostwo Powiatowe, 12-100 Szczytno, ul. Sienkiewicza 1 (radcowie prawni) – 89 porad;
- Punkt nr 2 – Starostwo Powiatowe, 12-100 Szczytno, ul. Sienkiewicza 1 (adwokaci) – 62 porady;
- Punkt nr 3 – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, 12-100 Szczytno, ul. Konopnickiej 70 (ANTERIS Fundacja Pomocy Prawnej z s. w Gdyni) – 60 porad.

[akta kontroli str. 36-38]

Na podstawie ustaleń kontroli działalność jednostki kontrolowanej ocenia się **pozytywnie z uchybieniami**.

Powyższa ocena wynika z następujących ustaleń i ocen dokonanych w poszczególnych obszarach (zagadnieniach) objętych kontrolą:

1. Zawarcie porozumień z gminami – art. 9 ust. 1 ustawy, art. 26 ust. 1 ustawy.

Zgodnie z art. 8 ust. 1 ustawy, zadanie polegające na udzielaniu nieodpłatnej pomocy prawnej jest zadaniem zleconym z zakresu administracji rządowej realizowanym przez powiat w porozumieniu z gminami albo samodzielnie. Stosownie do art. 9 ust. 1 ustawy, powiat realizując zadanie, o którym mowa w art. 8 ust. 1, może zawierać porozumienia z gminami na obszarze tego powiatu, określające w szczególności:

- 1) gminne lub powiatowe lokale, w których będą usytuowane punkty nieodpłatnej pomocy prawnej,
- 2) harmonogram wskazujący dni i godziny, w których będzie udzielana nieodpłatna pomoc prawna,
- 3) zasady współpracy w zakresie zapewnienia warunków lokalowych adwokatom i radcom prawnym udzielającym nieodpłatnej pomocy prawnej.

Art. 26 ust. 1 ustawy stanowi, że porozumienia, o których mowa w art. 9, są zawierane do dnia 15 października 2015 r.

Zgodnie z art. 9 ust. 2 ustawy, w przypadku samodzielnej realizacji zadania, o którym mowa w art. 8 ust. 1, starosta określa w szczególności:

- 1) powiatowe lokale, w których będą usytuowane punkty nieodpłatnej pomocy prawnej;
- 2) harmonogram wskazujący dni i godziny, w których będzie udzielana nieodpłatna

pomoc prawna.

Starosta udostępnia informacje o gminnych i powiatowych lokalach, w których będą usytuowane punkty nieodpłatnej pomocy prawnej oraz harmonogramach udzielania w tych punktach nieodpłatnej pomocy prawnej w Biuletynie Informacji Publicznej – art. 9 ust. 3 ustawy.

Z dokumentacji przedłożonej podczas trwania czynności kontrolnych oraz z pisma informacyjnego Starosty Szczycieńskiego z dnia 9 maja 2016 r., znak: Or.5333.6.2016 nadesłanego do W-M Urzędu Wojewódzkiego wynika, że powiat szczycieński realizuje zadania określone w art. 8 ust. 1 ustawy samodzielnie, tj. na podstawie art. 9 ust. 2 ustawy.

[akta kontroli str. 6]

Na terenie powiatu szczycieńskiego utworzono 3 punkty nieodpłatnej pomocy prawnej, z tego: 2 punkty (usytuowane w jednym lokalu) prowadzone samodzielnie przez powiat, w których pomoc jest świadczona przez adwokatów wyznaczonych przez Okręgową Radę Adwokacką w Olsztynie i radców prawnych wyznaczonych przez Okręgową Izbę Radców Prawnych w Olsztynie oraz 1 punkt, którego prowadzenie powierzono organizacji pozarządowej wyłonionej w drodze otwartego konkursu.

Zgodnie z obowiązkiem informacyjnym wynikającym z art. 9 ust. 3 ustawy, na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Starostwa Powiatowego w Szczytnie udostępniono informacje o adresach lokali, w których będą usytuowane punkty nieodpłatnej pomocy prawnej oraz harmonogramy udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej w tych punktach.

Ustalono, że w powiecie szczycieńskim nieodpłatna pomoc prawna udzielana jest w następujących miejscach:

I. Dwa punkty świadczenia nieodpłatnej pomocy prawnej przez adwokatów i radców prawnych, usytuowane są w jednym lokalu, tj. w siedzibie Starostwa Powiatowego w Szczytnie przy ul. Sienkiewicza 1 (parter, wejście A, pokój 3 A). Godziny udzielania porad prawnych przez:

— radców prawnych: poniedziałek – piątek 7.30 - 11.30 (4 godziny);

— adwokatów: poniedziałek – piątek 11.30 - 15.30 (4 godziny);

II. Punkt świadczenia nieodpłatnej pomocy prawnej prowadzony przez organizację pozarządową ANTERIS Fundacja Pomocy Prawnej, ul. Wolności 61/2, 81-327 Gdynia – punkt zlokalizowany w budynku Powiatowego Centrum Pomocy w Rodzinie w Szczytnie przy ul. Konopnickiej 70 (pierwsze piętro, pok. nr 10). Godziny udzielania porad prawnych: poniedziałek 11.00 -15.00, wtorek 9.00 -13.00, środa 11.00 -15.00, czwartek 9.00 -13.00, piątek 11.00 -15.00 (4 godziny).

Zgodnie z art. 8 ust. 3 ustawy, nieodpłatna pomoc prawna jest udzielana we wszystkich wyznaczonych ww. punktach nieodpłatnej pomocy prawnej w przeciętnym wymiarze 5 dni w tygodniu przez co najmniej 4 godziny dziennie. *[akta kontroli str. 82-84, 109-129]*

2. Zawarcie porozumień z okręgowymi radami adwokackimi oraz radami okręgowych izb radców prawnych – art. 10 ustawy, art. 26 ust. 2 ustawy.

Zgodnie z art. 10 ust. 1 ustawy, powiat corocznie zawiera z okręgową radą adwokacką i radą okręgowej izby radców prawnych właściwymi dla siedziby władz powiatu porozumienia w sprawie udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej na obszarze tego powiatu, określające w szczególności:

- 1) liczbę adwokatów i radców prawnych, którzy będą udzielać nieodpłatnej pomocy prawnej na obszarze powiatu, z uwzględnieniem potrzeby zapewnienia równomiernego udziału adwokatów i radców prawnych w wykonywaniu tego zadania;
- 2) zobowiązanie okręgowej rady adwokackiej lub rady okręgowej izby radców prawnych do imiennego wskazywania odpowiednio adwokatów lub radców prawnych oraz ich zastępców, którymi są adwokaci lub radcowie prawni, wyznaczonych do udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej w ramach harmonogramu, o którym mowa w art. 9 ust. 1 pkt 2 i ust. 2 pkt 2;
- 3) zasady wynagradzania adwokatów i radców prawnych udzielających nieodpłatnej pomocy prawnej;
- 4) zasady wykorzystania urzędzeń technicznych w punkcie nieodpłatnej pomocy prawnej.

Zarząd Powiatu Szczycieńskiego reprezentowany przez Pana Jarosława Matłacha – Starostę Szczycieńskiego i Pana Marcina Nowocińskiego – Wicestarostę zawarł 2 oddzielne porozumienia z Radą Okręgowej Izby Radców Prawnych w Olsztynie i Okręgową Radą Adwokacką w Olsztynie w sprawie udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej na obszarze powiatu szczycieńskiego w 2016 r.

Porozumienia zostały zawarte w dniu 30 października 2015 r., tj. zgodnie z terminem wyznaczonym w art. 26 ust. 2 ustawy i zawierały wszystkie elementy określone w art. 10 ust. 1 pkt 1 – 4 ustawy. *[akta kontroli str. 85-86, 88-89, 92]*

Stosownie do przepisu art. 26 ust. 3 ustawy, okręgowa rada adwokacka lub rada okręgowej izby radców prawnych wskaże staroście odpowiednio adwokatów lub radców prawnych wyznaczonych do udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej do 15 listopada 2015 r.

Powyższy obowiązek został zrealizowany w sposób następujący:

- 1) Okręgowa Rada Adwokacka w Olsztynie – mail wysłany 18 listopada 2015 r., (odebrany 18 listopada 2015 r.).
- 2) Okręgowa Izba Radców Prawnych w Olsztynie – mail wysłany 13 listopada 2015 r., (odebrany 16.11.2015 r.).

Przekroczenie terminu przekazania wykazu adwokatów przez Okręgową Radę Adwokacką w Olsztynie stanowi uchybienie ze strony podmiotu zobowiązanego do wskazania osób do udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej, które nie wpływa na ocenę działalności kontrolowanej jednostki. *[akta kontroli str. 87, 90]*

Ustalono, że aneksem z 4 grudnia 2015 r. dokonano zmiany porozumienia zawartego z Okręgową Radą Adwokacką w Olsztynie w zakresie liczby adwokatów, którzy będą udzielać nieodpłatnej pomocy prawnej na obszarze powiatu szczycieńskiego. W związku z powyższym Okręgowa Rada Adwokacka przekazała Staroście aktualny wykaz adwokatów.

[akta kontroli str. 91-92]

3. Wyłonienie organizacji pozarządowej do prowadzenia punktu nieodpłatnej pomocy prawnej – art. 11 ust. 1, 2, 6, 11 ustawy, art. 26 ust. 4 ustawy.

Zgodnie z art. 11:

— ust. 1 ustawy, powiat powierza prowadzenie połowy punktów nieodpłatnej pomocy

prawnej organizacji pozarządowej prowadzącej działalność pożytku publicznego, zwanej dalej "organizacją pozarządową". Jeżeli na powiat przypada nie więcej niż trzy punkty nieodpłatnej pomocy prawnej, organizacji pozarządowej powierza się prowadzenie jednego punktu nieodpłatnej pomocy prawnej. W pozostałych przypadkach, jeżeli iloraz liczby punktów nieodpłatnej pomocy prawnej i liczby dwa stanowi liczbę niecałkowitą, zaokrągla się ją w górę do liczby całkowitej.

Na powiat szczycieński przypadają 3 punkty udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej. Organizacji pozarządowej powierzono prowadzenie 1 z nich, wobec powyższego wymóg określony w art. 11 ust. 1 ustawy został spełniony. *[akta kontroli str. 6]*

- ust.2. Organizację pozarządową wyłania się corocznie w otwartym konkursie ofert, o którym mowa w ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2014 r. poz. 1118, z późn. zm.).
- ust. 6. O powierzenie prowadzenia punktu nieodpłatnej pomocy prawnej może ubiegać się organizacja pozarządowa w zakresie, o którym mowa w art. 4 ust. 1 pkt 1b ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, która spełnia łącznie następujące warunki:
  - 1) posiada co najmniej dwuletnie doświadczenie w wykonywaniu zadań wiążących się z udzielaniem porad prawnych lub informacji prawnych;
  - 2) przedstawi zawarte umowy lub promesy ich zawarcia z adwokatem, radcą prawnym, doradcą podatkowym lub osobą, o której mowa w ust. 3 pkt 2;
  - 3) daje gwarancję należytego wykonania zadania, w szczególności przez złożenie pisemnego zobowiązania:
    - a) zapewnienia poufności w związku z udzielaniem nieodpłatnej pomocy prawnej i jej dokumentowaniem,
    - b) zapewnienia profesjonalnego i rzetelnego udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej, w szczególności w sytuacji, gdy zachodzi konflikt interesów.
- ust.11. O powierzenie prowadzenia punktu nieodpłatnej pomocy prawnej nie może ubiegać się organizacja pozarządowa, która w okresie dwóch lat poprzedzających przystąpienie do otwartego konkursu ofert nie rozliczyła się z dotacji przyznanej na wykonanie zadania publicznego lub wykorzystwała dotację niezgodnie z celem jej przyznania, jak również organizacja pozarządowa, z którą starosta rozwiązał umowę. Termin dwóch lat biegnie odpowiednio od dnia rozliczenia się z dotacji i zwrotu nienależnych środków wraz z odsetkami albo rozwiązania umowy.

Zgodnie z art. 26 ust. 4 ustawy, wybór organizacji pozarządowych, o których mowa w art. 11 ust. 1, powinien nastąpić do 15 grudnia 2015 r.

W celu realizacji obowiązku wynikającego z art. 11 ust. 2 ustawy przygotowania systemu nieodpłatnej pomocy prawnej, Zarząd Powiatu Szczycieńskiego wydał następujące uchwały:

- Uchwała Nr 100/XXIII/2015 z dnia 13 listopada 2015 r. w sprawie: ogłoszenia otwartego konkursu ofert na powierzenie realizacji w roku 2016 zadań publicznych z zakresu: nieodpłatnej pomocy prawnej oraz edukacji prawnej – prowadzenie punktu nieodpłatnej pomocy prawnej oraz edukacji prawnej;
- Uchwała Nr 103/XXV/2015 z dnia 26 listopada 2015 r. w sprawie powołania Komisji

Konkursowej do oceny ofert złożonych w ramach otwartego konkursu ofert na realizację zadania publicznego z zakresu: nieodpłatnej pomocy prawnej oraz edukacji prawnej – prowadzenie punktu nieodpłatnej pomocy prawnej oraz edukacji prawnej;

- Uchwała Nr 109/XXV/2015 z dnia 15 grudnia 2015 r. w sprawie rozstrzygnięcia otwartego konkursu ofert dla organizacji pozarządowych oraz podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie na realizację zadania publicznego na rok 2016 z zakresu: nieodpłatnej pomocy prawnej oraz edukacji prawnej – prowadzenie punktu nieodpłatnej pomocy prawnej oraz edukacji prawnej.

[akta kontroli str. 57-80]

Zasady powoływania oraz działania komisji konkursowej zostały określone w regulaminie, stanowiącym załącznik Nr 2 do Uchwały Nr 100/XXIII/2015 Zarządu Powiatu w Szczytnie z dnia 13 listopada 2015 r.

[akta kontroli str. 65-71]

Wojewoda Warmińsko – Mazurski pismem z 3 listopada 2015 r., znak: FK-I.3111.2.331.2015 poinformował wszystkie powiaty z terenu województwa o zapewnieniu finansowania w 2016 r. realizacji zadania polegającego na udzielaniu nieodpłatnej pomocy prawnej. W związku z powyższym, Zarząd Powiatu w dniu 13 listopada 2015 r. ogłosił *otwarty konkurs ofert na powierzenie realizacji w roku 2016 zadania publicznego z zakresu nieodpłatnej pomocy prawnej oraz edukacji prawnej – prowadzenie punktu nieodpłatnej pomocy prawnej oraz edukacji prawnej.*

[akta kontroli str. 57-64, 130]

Do konkursu przystąpiły 3 organizacje pozarządowe. Wszystkie złożone oferty konkursowe spełniały wymogi formalne, określone w art. 11 ust. 6 ustawy. Na posiedzeniu komisji konkursowej w dniu 9 grudnia 2015 r. dokonano merytorycznej oceny zgłoszonych ofert spełniających wymogi formalne i zarekomendowano do dofinansowania jedną organizację pozarządową tj.: ANTERIS Fundacja Pomocy Prawnej z Gdyni. Postawą wyboru organizacji była suma punktów przyznawanych przez członków komisji konkursowej na kartach oceny merytorycznej oferty. Z powyższych ustaleń komisji konkursowej sporządzono protokół końcowy, który przedłożono Zarządowi Powiatu w Szczytnie.

[akta kontroli str. 131-191]

Zarząd Powiatu w Szczytnie na posiedzeniu w dniu 15 grudnia 2015 r. po zapoznaniu się z opinią komisji konkursowej zdecydował - w drodze uchwały - o powierzeniu realizacji zadania ww. organizacji (Uchwała Nr 109/XXV/2015 z dnia 15 grudnia 2015 r. w sprawie rozstrzygnięcia otwartego konkursu ofert dla organizacji pozarządowych oraz podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie na realizację zadania publicznego na rok 2016 z zakresu: nieodpłatnej pomocy prawnej oraz edukacji prawnej – prowadzenie punktu nieodpłatnej pomocy prawnej oraz edukacji prawnej).

[akta kontroli str. 76-80]

W związku z powyższym termin, o którym mowa w art. 26 ust. 4 ustawy, został zachowany.

Pozostałe 2 organizacje pozarządowe, które aplikowały w konkursie, a uzyskały mniejszą liczbę punktów zostały poinformowane o wyborze organizacji pozarządowej, której Zarząd Powiatu powierzył realizację zadania w zakresie udzielania nieodpłatnych porad prawnych.

[akta kontroli str. 204-205]

4. Zawarcie umów z adwokatami lub radcami prawnymi – art. 6 ustawy, art. 26 ust. 5 ustawy.

Art. 6 ust. 1 ustawy stanowi, że adwokat lub radca prawny udziela nieodpłatnej pomocy prawnej na podstawie umowy zawartej z powiatem. Elementy umowy określa ust. 2 ww. przepisu, zgodnie z którym umowa zawiera w szczególności:

- 1) wskazanie miejsca i czasu udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej;
- 2) określenie wynagrodzenia za udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej;
- 3) określenie sposobu korzystania z lokalu, w którym będzie usytuowany punkt nieodpłatnej pomocy prawnej;
- 4) wskazanie niezbędnych urządzeń technicznych, w tym zapewniających dostęp do bazy aktów prawnych umożliwiające udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej;
- 5) zasady zapewniania dostępu do bazy aktów prawnych umożliwiającego udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej;
- 6) zasady zapewniania przez adwokata lub radcę prawnego zastępstwa w przypadku, gdy nie będzie on w stanie osobiście udzielać nieodpłatnej pomocy prawnej;
- 7) zasady jej rozwiązania.

Z art. 26 ust. 5 ustawy wynika, że umowy, o których mowa w art. 6, są zawierane do 31 grudnia 2015 r.

Powiat Szczycieński zawarł łącznie 4 umowy zlecenia na świadczenie usług nieodpłatnej pomocy prawnej, w jednym lokalu w Szczytnie przy ul. Sienkiewicza 1 (siedziba Starostwa Powiatowego), z tego:

- 2 umowy zlecenia na usługi świadczone przez radców prawnych;
- 2 umowy zlecenia na usługi świadczone przez adwokatów.

[akta kontroli str. 87, 91, 93-108]

Skontrolowano wszystkie umowy. Każdorazowo umowy zawierały elementy określone w art. 6 ust. 2 pkt 1 – 7 ustawy i zawarte zostały w terminie od 29 do 31 grudnia 2015 r., tj. w terminie wynikającym z art. 26 ust. 5 ustawy.

[akta kontroli str. 93-108]

Ustalono, iż nie zawarto umów ze wskazanymi przez Okręgową Izbę Radców Prawnych w Olsztynie zastępcami radców prawnych, którzy będą świadczyć usługi w przypadku, gdy pierwotnie wyznaczony radca prawny nie będzie w stanie osobiście udzielać nieodpłatnej pomocy prawnej.

Sekretarz Powiatu wyjaśnił, iż „Umowy na zastępstwo będą zawierane w przypadku wystąpienia takowej konieczności.”

[akta kontroli str. 36-38]

Odnosząc się do ww. wyjaśnień należy zauważyć, że w ustawie brak jest wskazania czy powiat ma z zastępcą podpisać umowę.

Zgodnie z informacjami dla wykonawców zawartymi na stronie informacyjnej Ministerstwa Sprawiedliwości w zakresie darmowej pomocy prawnej (<https://darmowapomocprawna.ms.gov.pl>), „(...) pojęcie zastępców, o których mowa w art. 10 ust. 1 pkt 2 ustawy odnosić należy do adwokatów lub radców prawnych, z którymi powiat może zawrzeć umowy z art. 6 w przypadku, gdy adwokat lub radca prawny wskazany pierwotnie do świadczenia nieodpłatnej pomocy prawnej niejako trwale nie może wykonywać zawodu, np. z powodu śmierci, rezygnacji z wykonywania zawodu adwokata lub radcy prawnego na swój wniosek, czy też ukarania karą dyscyplinarną zawieszenia prawa do

wykonywania zawodu, karą dyscyplinarną wydalenia z adwokatury, czy też w przypadku rozwiązania umowy przez powiat.”

W kontekście powyższego niezawarcie przedmiotowych umów nie narusza postanowień ustawy.

5. Zawarcie umów z organizacjami pozarządowymi – art. 11 ust. 7 – 9 ustawy, art. 26 ust. 5 ustawy.

Stosownie do art. 11 ust. 7 ustawy, organizacja pozarządowa zapewnia udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej na podstawie umowy zawartej z powiatem, do której stosuje się odpowiednio przepisy art. 6 ust. 2 pkt 1 i 3 – 6.

Z art. 26 ust. 5 ustawy wynika, że umowy, o których mowa w art. 6, są zawierane do 31 grudnia 2015 r.

W dniu 31 grudnia 2015 r., tj. z zachowaniem terminu wynikającego z art. 26 ust. 5 ustawy, Powiat Szczycieński zawarł z ANTERIS Fundacją Pomocy Prawnej, wyłonioną w ramach otwartego konkursu ofert umowę na realizację zadania publicznego pod nazwą: *Nieodpłatna pomoc prawna oraz edukacja prawna – prowadzenie punktu nieodpłatnej pomocy prawnej i edukacji prawnej.*

Zgodnie z ww. umową, udzielanie nieodpłatnych porad prawnych będzie prowadzone w punkcie usytuowanym w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Szczytnie przy ul. M. Konopnickiej 70 (art. 8 ust. 2 ustawy). Godziny udzielania porad prawnych: poniedziałek 11.00 - 15.00, wtorek 9.00 - 13.00, środa 11.00 - 15.00, czwartek 9.00 - 13.00, piątek 11.00 - 15.00.

[akta kontroli str. 192-202]

W powyższym obszarze stwierdzono uchybienie, polegające na tym, że przedmiotowe umowy nie zawierały postanowień wynikających z art. 6 ust. 2 pkt 5 ustawy, tj.: zasad zapewniania dostępu do bazy aktów prawnych umożliwiającej udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej.

Sekretarz Powiatu wyjaśnił, że: „(...) *W ofercie – w części V – Inne wybrane informacje dotyczące realizacji zadania publicznego, w punkcie 2 – Zasoby rzeczowe oferenta przewidywane do wykorzystania przy realizacji zadania Fundacja wymieniła m.in. stanowiska komputerowe, modemy 3 szt. do internetu mobilnego. Zapewnienie dostępu do sieci internetowej umożliwi nieograniczony dostęp do nieodpłatnej bazy aktów prawnych np. Internetowy System Aktów Prawnych ISAP, Rządowe Centrum Legislacji RCL, jak również komercyjnych specjalistycznych serwisów prawnych. W związku z tym powyższą informację potraktowano jako zapewnienie dostępu do bazy aktów prawnych. Podczas spotkań z osobami, które z ramienia Fundacji realizują powyższe zadanie tj. udzielają porad prawnych w punkcie zlokalizowanym w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Szczytnie stwierdzono, że posługują się również przenośnym komputerem, z dostępem do internetu mobilnego i wykorzystują serwisy prawne. (...)*”

[akta kontroli str. 36-38]

Ponadto w ww. wyjaśnieniu powołano się na § 6 umowy, który zobowiązuje Powiat do wyposażenia lokalu m.in. w urządzenia techniczne wymagane przepisami prawa.

Powyższe wyjaśnienia zostały przyjęte przez zespół kontrolny.

6. Wypełnianie przez powiat obowiązków informacyjnych wobec właściwego wojewody – art. 10 ust. 3 ustawy.

Art. 10 ust. 3 ustawy stanowi, że o każdym zawartym porozumieniu albo wskazaniu adwokatów lub radców prawnych, wyznaczonych do udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej w trybie, o którym mowa w ust. 2, powiat niezwłocznie zawiadamia właściwego wojewodę.

Ustalono, że Starosta Szczycieński informował Wojewodę Warmińsko-Mazurskiego o stanie zaawansowania prac dotyczących przygotowania powiatu do uruchomienia punktów, w których udzielana będzie nieodpłatna pomoc prawna (pisma z dnia: 12 października 2015 r. znak: Or.0121.3.2015 i 26 października 2015 r. znak: Or.0121.4.2015). Dodatkowo pismem z dnia 30 grudnia 2015 r., znak: Rg.033.37.2015 przekazane zostały informacje o podpisaniu przez adwokatów/radców prawnych umów zleceń na świadczenie usług w zakresie udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej, a także o wyłonieniu w postępowaniu konkursowym 1 organizacji pozarządowej, tj. ANTERIS Fundacji Pomocy Prawnej i podpisaniu z nią umowy na prowadzenie punktu udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej. *[akta kontroli str. 236-238]*

W dokumentacji przedłożonej do kontroli nie stwierdzono, zawiadomienia właściwego wojewody o zawartych w dniu 30 października 2015 r. porozumieniach z Radą Okręgową Izby Radców Prawnych w Olsztynie i Okręgową Radą Adwokacką w Olsztynie w sprawie udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej na obszarze powiatu szczycieńskiego w 2016 r.

Z wyjaśnień Sekretarza Powiatu wynika, że „(...) *Wszelkie informacje dotyczące organizacji punktów nieodpłatnej pomocy prawnej – w tym informacja o zawartych porozumieniach z Okręgową Izbą Adwokacką i Okręgową Izbą Radców Prawnych w Olsztynie były przekazywane telefonicznie podczas kontaktów roboczych z przedstawicielami W-M Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie. Bieżący kontakt i wymiana informacji umożliwiła terminowe uruchomienie i bezkolizyjne rozpoczęcie działalności wymienionych punktów.*” *[akta kontroli str. 239]*

Przedmiotowe wyjaśnienie zostało potwierdzone przez pracownika Wydziału Prawnego i Nadzoru Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego, prowadzącego sprawy związane z organizacją nieodpłatnej pomocy prawnej, w związku powyższym wyjaśnienie Sekretarza Powiatu zostało uwzględnione przez kontrolujących. *[akta kontroli str. 240]*

7. Spełnienie wymogów wynikających z rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 15 grudnia 2015 r. w sprawie sposobu udzielania i dokumentowania nieodpłatnej pomocy prawnej (Dz. U. z 2015 r. poz. 2186), zwanego dalej „rozporządzeniem”, w zakresie dotyczącym lokali, w których są usytuowane punkty nieodpłatnej pomocy prawnej (§ 3 – § 5 rozporządzenia).

Wymogi dotyczące lokali, w których będą usytuowane punkty nieodpłatnej pomocy prawnej zostały określone w § 3 – § 5 rozporządzenia, stanowiących, że:

§ 3. 1. Nieodpłatnej pomocy prawnej udziela się w punktach nieodpłatnej pomocy prawnej, usytuowanych w lokalach określonych zgodnie z art. 9 ustawy.

2. Nieodpłatnej pomocy prawnej udziela się osobie uprawnionej osobiście, z wyłączeniem użycia środków komunikowania się na odległość.

§ 4. Informację o lokalizacji punktów nieodpłatnej pomocy prawnej wraz z harmonogramem wskazującym dni i godziny, w których jest udzielana nieodpłatna pomoc

prawna, zamieszcza się na stronie podmiotowej Biuletynu Informacji Publicznej właściwego powiatu i gminy, na których obszarze są zlokalizowane te punkty, oraz może ona zostać podana do wiadomości w sposób zwyczajowo przyjęty. Informacja zawiera wskazanie, w których punktach nieodpłatnej pomocy prawnej jest udzielana nieodpłatna pomoc prawna przez adwokata lub radcę prawnego oraz które z punktów nieodpłatnej pomocy prawnej są prowadzone przez organizacje pozarządowe, ze wskazaniem danych tych organizacji, oraz czy udzielana w tych punktach nieodpłatna pomoc prawna jest świadczona przez adwokata, radcę prawnego albo osobę, o której mowa w art. 11 ust. 3 ustawy.

§ 5. 1. W lokalu, w którym jest udzielana nieodpłatna pomoc prawna, zapewnia się:

1) dostęp do sieci energetycznej, telekomunikacyjnej oraz teleinformatycznej;
2) wyodrębnione pomieszczenie do udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej umożliwiające zachowanie dyskrecji przy udzielaniu tej pomocy.

2. Wyposażenie lokalu zapewnia bezpieczne przechowywanie dokumentów zawierających dane osobowe, w sposób uniemożliwiający dostęp do nich osobom nieupoważnionym.

3. Dostęp do lokalu uwzględnia potrzeby osób niepełnosprawnych.

4. Oznaczenie lokalu wskazuje, że jest w nim udzielana nieodpłatna pomoc prawna, oraz dni i godziny jej udzielania.

5. W miejscu przeznaczonym dla osób oczekujących na udzielenie nieodpłatnej pomocy prawnej udostępnia się informacje o zasadach udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej, osobach uprawnionych do jej otrzymania oraz sposobach wykazywania uprawnienia do uzyskania nieodpłatnej pomocy prawnej, a także o wszystkich punktach nieodpłatnej pomocy prawnej zlokalizowanych na obszarze powiatu. Informacja zawiera wskazanie, w których punktach nieodpłatnej pomocy prawnej jest udzielana nieodpłatna pomoc prawna przez adwokata lub radcę prawnego oraz które z punktów nieodpłatnej pomocy prawnej są prowadzone przez organizacje pozarządowe, ze wskazaniem danych tych organizacji, oraz czy udzielana w tych punktach nieodpłatna pomoc prawna jest świadczona przez adwokata, radcę prawnego albo osobę wymienioną w art. 11 ust. 3 ustawy.

Kontrolujący ustalili, iż Powiat Szczycieński udostępnił informacje, o których mowa w § 4 rozporządzenia, w Biuletynie Informacji Publicznej Starostwa w zakładce „Nieodpłatna pomoc prawna”.
[akta kontroli str. 81-84]

W celu sprawdzenia dostosowania przez Powiat Szczycieński lokali, w których jest prowadzona nieodpłatna pomoc prawna, 18 maja 2016 r., zespół kontrolny w obecności Sekretarza Powiatu, dokonał oględzin wszystkich lokali (2) gdzie usytuowane zostały 3 punkty, tj.:

- 1) **Punkt** - prowadzony przez Powiat Szczycieński w siedzibie Starostwa Powiatowego w Szczytnie przy ul. Sienkiewicza 1, w którym świadczona jest pomoc przez radców prawnych zgłoszonych przez Okręgową Izbę Radców Prawnych w Olsztynie;
- 2) **Punkt** – prowadzony przez Powiat Szczycieński, w siedzibie Starostwa Powiatowego w Szczytnie przy ul. Sienkiewicza 1, w którym świadczona jest pomoc przez adwokatów zgłoszonych przez Okręgową Radę Adwokacką w Olsztynie;
- 3) **Punkt** - prowadzony przez ANTERIS Fundacja Pomocy Prawnej, usytuowany przy ul. M. Konopnickiej 70 w Szczytnie. Porad udzielają osoby, o których mowa w art. 11 ust 3 ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nieodpłatnej pomocy prawnej oraz edukacji prawnej (Dz. U. poz. 1255).

Stwierdzono, iż wszystkie lokale posiadały dostęp do sieci energetycznej, telefonicznej, a także teleinformatycznej. Dodatkowo lokale dysponowały poczekalnią oraz odrębnym pomieszczeniem umożliwiającym zachowanie dyskrecji przy udzielaniu pomocy prawnej. Wyposażenie zapewniało bezpieczne przechowywanie dokumentów zawierających dane osobowe, uniemożliwiające dostęp do nich osobom nieupoważnionym (szafka/biurko zamykane na klucz). Każdy lokal został odpowiednio oznaczony, a w poczekalniach udostępniono wymagane informacje.

Ogłędziny wykazały, iż we wszystkich skontrolowanych lokalach wystąpiły ograniczenia dla osób niepełnosprawnych w postaci schodów wewnątrz budynków, co uznano za uchybienie. Zwrócono się do Sekretarza Powiatu o wyjaśnienie sposobu zapewnienia osobom niepełnosprawnym dostępu do lokali, w których usytuowano punkty udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej, stosownie do zapisu § 5 ust. 3 rozporządzenia.

[akta kontroli str. 47, 207-209, 213, 221-223, 227-228]

Sekretarz Powiatu wyjaśnił, że „Punkt zlokalizowany przy ulicy M. Konopnickiej 70 w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Szczytnie dysponuje na zewnątrz podjazdem dla osób niepełnosprawnych. Lokal w budynku znajduje się na górnym piętrze do którego prowadzą schody. Osoby niepełnosprawne w głównym holu obiektu uzyskują informację, iż w przypadku chęci uzyskania nieodpłatnej pomocy prawnej winny zgłosić się do sekretariatu (pomieszczenie znajdujące się na parterze przeszklone do którego mają swobodny dostęp osoby niepełnosprawne). Pracownik sekretariatu telefonicznie zawiadamia dyżurującego mecenasa/radcę prawnego o konieczności udzielenia porady dla osoby niepełnosprawnej na dole budynku. Wówczas prawnik korzysta z pomieszczenia na dole i udziela osobie uprawnionej stosownej porady (tylko raz zaistniała taka potrzeba).

Punkty zlokalizowane w Starostwie Powiatowym w Szczytnie przy ulicy H. Sienkiewicza 1 znajdują się na parterze budynku Ratusza. Na drodze do lokalu w klatce schodowej znajduje się pięć niewysokich schodków. Nie odnotowano interwencji w których osoby zainteresowane lub nawet niepełnosprawne podnosiły kwestię wymienionych schodków jako bariery architektonicznej utrudniającej dostępność. Od wielu lat w tej lokalizacji znajduje się biuro Powiatowego Rzecznika Praw Konsumenta do którego bardzo często zgłaszają się osoby w podeszłym wieku, czy nawet niepełnosprawne. Pragnę zapewnić, że gdyby zaszła potrzeba udzielenia porady dla osoby niepełnosprawnej dla której wymienione schodki stanowiłyby barierę architektoniczną wówczas analogicznie jak w przypadku punktu w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Szczytnie dyżurujący radca prawny/adwokat poproszony by został o udzielenie porady poza punktem, w odpowiednim pomieszczeniu.

Praktyka udzielania porad lub nawet załatwiania konkretnych spraw dla osób niepełnosprawnych jest od wielu lat ugruntowana w Starostwie Powiatowym w Szczytnie. Wynika to z faktu, że np. Wydział Komunikacji, Transportu i Dróg znajduje się na drugim piętrze Ratusza. Z uwagi na uwarunkowania architektoniczne, jak również ochronę konserwatorską obiektu nie jest możliwa instalacja windy dla osób niepełnosprawnych.”

[akta kontroli str. 48-49]

Odnosząc się do powyższych wyjaśnień, należy stwierdzić, że ze względu na „uwarunkowania architektoniczne, jak również ochronę konserwatorską obiektu” osoby niepełnosprawne nie mają dostępu - na równych prawach z innymi osobami - do lokalu w którym świadczona jest nieodpłatna pomoc prawna. Dostępność lokalu jest szczególnie istotna, gdy zwróci się uwagę do kogo kierowana jest darmowa pomoc prawna (m.in. osoby,

które ukończyły 65 lat, weterani, kombatanci).

Ww. uchybienie narusza postanowienia § 5 ust. 3 rozporządzenia.

Powyższe ustalenia poczynione w obecności pracownika starostwa, udokumentowano w protokołach oględzin, do których załączono listy kontrolne oraz fotografie.

[akta kontroli str. 207-235]

Do ustaleń kontroli nie zostały wniesione zastrzeżenia.

Mając na uwadze powyższe ustalenia i oceny wnoszę o:

1. Uzupełnienie umowy zawartej z organizacją pozarządową poprzez sporządzenie do niej stosownego aneksu zawierającego element wynikający z art. 6 ust. 2 pkt 5 ustawy.
2. Rozważenie podjęcia działań mających na celu wywiązanie się Powiatu z postanowień § 5 ust. 3 rozporządzenia.
3. Poinformowanie o wprowadzeniu zmian w Regulaminie Organizacyjnym w zakresie przypisania realizacji zadania polegającego na udzielaniu nieodpłatnej pomocy prawnej odpowiedniej komórce/komórkom.

WOJEWODA
WARMIŃSKO-MAZURSKI

Arthur Gwojecki

INSPEKTOR WOJEWÓDZKI

Iwona Zajac

KIEROWNIK ODDZIAŁU

Jadwiga Turkowska

DYREKTOR

WYDZIAŁU FINANSÓW I KONTROLI

Elwira Stupienko

WYDZIAŁ FINANSÓW I KONTROLI

Wysłano dnia 2016-06-30

Podpis ....

